

MJ277380

MASARYKOVA UNIVERZITA	
Ped. fakulta - podatelna	
Č.j./E.č.:	MU/44392/2013/Pd/F
Datum/čas	16-08-2013 /
Počet listů dokumentu:	3
Počet příl. a listů/sv.:	/
Počet a druh nelist. příloh:	/

Vloženo do spisů MU/39239/2013/Pd/F-12

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	
Fakulta	Pedagogická fakulta MU
Habilitační obor	Speciální pedagogika
Uchazeč	PhDr. Mgr. Petra POTMĚŠILOVÁ, Ph.D.,
Pracoviště	Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Habilitační práce	Pedagogický pracovník v podmínkách speciálního vzdělávání
Oponent	doc. PaedDr. Jiřina KLENKOVÁ, Ph.D.
Pracoviště	Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Oponovaná habilitační práce PhDr. Mgr. Petry Potměšilové, Ph.D. je zpracovaná na téma pedagogický pracovník v podmínkách speciálního vzdělávání. Téma lze považovat za aktuální a důležité, neboť v posledních letech se v naší společnosti zvyšuje trend inkluze osob se speciálními potřebami, což zahrnuje i oblast inkluzivního vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami. V naší zemi je legislativně ošetřeno vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami buď ve speciální škole, nebo na základě určitých podmínek ve škole běžného typu v programu integračního vzdělávání. To je důvodem stále většího počtu pedagogických pracovníků setkávajících se ve své výchovně-vzdělávací činnosti s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se nejen o speciální pedagogy, kteří působí ve speciálním školství i v hlavním vzdělávacím proudu, ale také o pedagogické pracovníky bez speciálně pedagogického vzdělání v nejrůznějších typech škol hlavního vzdělávacího proudu.

Integrace a inkluze přináší do naší společnosti i do výchovně-vzdělávacího procesu v našem školství mnohé nové otázky a témata, neboť kromě odborných znalostí a osobních dispozic jsou potřebné i podpůrné prostředky, které by mohl pedagogický pracovník využívat v případě potřeby. Proto se PhDr. Petra Potměšilová, Ph.D. v práci zaměřila na možnost využití jedné z možností podpory, a to na supervizi u pedagogických pracovníků, kteří pracují s různými klienty s postižením. Autorčiným cílem je přiblížit situaci pedagogického pracovníka v oblasti speciálního vzdělávání, a to jak v teoretické oblasti, tak i na praktické úrovni. Zaměřila se na možné problémy, které vyplývají z povahy práce pedagogického pracovníka ve speciálně pedagogickém vzdělávání.

Téma oponované práce svým předmětem spadá do oblasti speciální pedagogiky s přesahem do dalších společenskovedních disciplín, a to jak pedagogiky obecné, sociální pedagogiky, rovněž psychologie a dalších. Autorka se uvedené problematice věnuje dlouhodobě ve výzkumné i pedagogické praxi, zúročila znalosti získané studiem speciální pedagogiky a psychologie, připojila své zkušenosti z oblasti vysokoškolské učitelky.

Habilitační spis tvoří 199 stran autorského textu, v seznamu zdrojů je uvedeno 115 literárních a internetových zdrojů jak domácí, tak i zahraniční provenience. V závěru je umístěn formulář dotazníku, na jehož základě autorka realizovala výzkumná šetření.

Oponovaná habilitační práce je rozložena do osmi hlavních kapitol, které jsou bohatě vnitřně strukturované. První čtyři kapitoly jsou teoreticky orientované, do následujících čtyř empirických kapitol autorka umístila svá šetření. Celkově lze hodnotit strukturu práce jako přehlednou, jednotlivá řešená témata na sebe logicky navazují.

Teoretická část práce je zpracovaná metodou komparativní a analytické kompilace s autorčinou expresí. Zpracováním teoretické části práce si autorka vytvořila základ pro svůj výzkum. V logicky navazujících kapitolách nalézáme teoretický rámec věnovaný terminologii, jsou vymezeny pojmy postižení, jedinec s postižením, vztah společnosti k osobám s postižením a vývoj těchto vztahů, následují možnosti výchovně vzdělávacího procesu jedinců s postižením. Samostatná kapitola je věnována tématu pedagogického pracovníka, k nimž řadíme i speciálního pedagoga, věnuje se tématu školního speciálního pedagoga a pedagogického pracovníka v integrovaném vzdělávání. Fundovaně je zpracována podkapitola o vlivu profese na pedagogického pracovníka a o možných negativních vlivech této profese na osobnost. Za zajímavou považuji podkapitolu věnovanou problémům souvisejícím s profesí pedagoga a speciálního pedagoga, a to syndromu vyhoření, syndromu pomocníka a zneužívání moci. Na základě těchto problémů jsou vymezeny okruhy prevence, a to jednak způsob přípravy speciálního pedagoga na práci s klienty, jednak funkční kontrolní a podpůrné mechanismy při práci s klienty. V závěrečné teoretické kapitole je umístěn materiál související s možnostmi podpory pracovníků v jejich profesi, jsou analyzována témata koučování, mentoringu a podrobně pak téma supervize jako jedné z možností podpory pedagogických pracovníků v jejich nelehké práci a podpoře jejich vývoje.

Teoretická část práce je přehledně a čtivě zpracovaná, mám pouze některé marginální

připomínky – v textu jsou některá pochybení a překlepy způsobené přehlédnutím, nejedná se o chyby obsahového charakteru (např. na str. 12...*strach z jinakost...*, str. 28...*pokud pedagogický pracovní přijímá.....*, méně přehledně jsou tabulky č. 4-7 na s. 32-33).

Empirická část habilitační práce je obsahem páté až osmé kapitoly, rovněž tuto část práce je možné hodnotit jako přehledně strukturovanou. Výzkum je rozdělen do dvou částí, účastnilo se ho 617 respondentů. První je zpracována jako výzkum kvalitativního charakteru, byl zaměřen na získání informací, zda se mezi pedagogickými pracovníky objevují obavy v souvislosti s edukací dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (292 respondentů). V rámci druhé části bylo realizováno dotazníkové šetření ke zjištění míry informovanosti těchto pedagogických pracovníků o jedné z možných forem jejich podpory, a to o supervizi; byl zjišťován zájem o supervizi ze strany pedagogických pracovníků (325 respondentů). V závěrečné osmé kapitole je rozpracován návrh podpůrných opatření, autorka rozpracovala návrh způsobu využití supervize pro pedagogické pracovníky.

Design výzkumu vykazuje odpovídající kvalitu, a to jak v kvalitativní, tak i kvantitativním.

Zpracováním teoretická i výzkumné části oponované habilitační práce autorka prokazuje odborné znalosti zkoumaného problému.

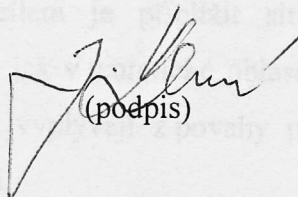
Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce:

1. Uvádíte, že oblast podpory pedagogických pracovníků v osobním životě v rámci supervize bude nutné dobře vymezit tak, aby supervize nebyla zaměňována za psychoterapii (s. 136). Můžete formulovat doporučení, aby k záměně nedocházelo?
2. Ve výzkumu se prokázalo, že 50 % respondentů nepocituje v souvislosti s možnou supervizí žádnou obavu, avšak strach se supervizí spojovalo 46 % respondentů. Je možné, že je u nich nejčastěji strach vyvolán obavou, že supervizor je současně jejich nadřízeným?

Závěr

Habilitační práce Petry Potměšilové „Pedagogický pracovník v podmínkách speciálního vzdělávání“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Speciální pedagogika.

V Brně dne 14. srpna 2013.

(podpis)